

IZHAJA VSAK DAN

Štev. ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamične štev. se prodajajo po 3 svč. (6 stot.) v mnogih bečkarstvih v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, Št. Petru, Postojni, Sežani, Nabržini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele štev. po 5 svč. (10 stot.)

GLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 helena. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 8 st. mm. osamljene, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka naslednja vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema inšertni oddelček uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. Plačljivo in tožljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

„V edinosti je moč!“

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez doposlane naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljske izdaje „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kren 2-20, na pol leta Kren 2-10.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nepravilno napisane pisma se ne sprejemajo in rokopi si se vračajo.

Naročnino oglašev in reklamacije je pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 20 (Naradni dom)

Izdajatelj in odgovorni urednik **ŠTEPAN GODINA**. Lastnik konsorcijski lista „Edinost“. — Natisnila Tiskarna „Edinost“, vpisana zadruga s omejenim poročtvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 20.

Poštno-hranilnični račun št. 841-652. TELEFON št. 11-57.

Pogajanja za premirje razbita!

Novi boji pri Čataldži.

Zakaj premirje ni sklenjeno?

CARIGRAD 22. (Izv.) Med pogoji za premirje, ki so jih Turki odklonili, je bolgarska zahteva, da se turška flota umakne od Midije, da se opusti pravažanje čet in municije iz Azije, da se uda Janina, Drinopolje, Skader, Dibra, da se opusti čataldžanska črta in da Turčija izpusti na Črnem morju ujetje bolgarske trgovinske ladje.

Teh pogojev Turčija ni marala sprejeti, vsled česar se vojna nadaljuje.

Boj pri Čataldži?

CARIGRAD 22. (Izv.) Od sinoči se sliši grom topov pri Čataldži kot bi prihajal vedno bližje; zdi se, da se je razvzel boj na vsej črti.

Bitka pri Drinopolju.

LUNAJ 22. (Izv.) „Mittagszeitung“ poroča iz Beleggrada, da je pred Drinopoljem pričela velika bitka, ki se je udeležujejo znatne bolgarske in srbske čete.

Križarica Hamidije.

CARIGRAD 22. (Izv.) Turška križarica „Hamidije“, ki jo je bila predvčeraj napadla pri Derkosu v Črnem morju bolgarska torpedovka in jo znatno poškodovala, se je baje zatekla v Bospor.

CARIGRAD 22. (Kor.) Križarica „Hamidije“ je priplula pred Carigrad. Oficijelno javlja poveljnik, da jo spravijo danes v admiralitetni pristan. Njene poškodbe baje niso znatne. Njej pridruženo torpedovko „Berkih-Satvet“ so odpotali pred Varno. Boj s križarico se je vršil 25 morskih milj od Karaburnu na jugoztoku od Derkosa.

Boj za Skader.

DUNAJ 22. (Izv.) O bojih pri Skadru poroča „N. Fr. Pr.“: Bombardement Skadra se že vrši od 27. oktobra.

Do 31. oktobra so Črnogorci mesto obstreljavali od Vlake, od onega časa pa se dr. ljo nekako pasivno, ker pričakujejo prihod Srbov od Prizrena. Položaj Turkov v mestu še sicer ne bi bil obupen, pač pa primanjkuje živil.

Premirje pri Skadru?

CETINJE 22. (Izv.) Že tri dni se zdi, da vlada krog Skadra premirje.

1500 Turkov padlo pri zavzetju Leša.

MILAN 22. (Izv.) „Corriere della sera“ poroča iz Bara: Medtem ko je srbska armada, ki je operirala skupno s črnogorsko armado, utrjena vsled neprestanega dežja in napravljenih forsiranih maršev, počivala na bregovih nekega dotoka Drina predno napade Leš, so straže naznanile, da se približuje velika vojaška četa. Bili so Turki. Srbi so se z vso naglico umaknili 500 m nazaj in se skrili za drevje, kjer so nastavili svoje mitraljeze, ter pričakovali primernega trenutka. Turki so prekoračili reko, ter so se v sredi nekega luprovizirane mesta razvili v vojno četo. Ko so se Turki dosti približali, so Srbi izstrelili svoje puške in mitraljeze. Prizor je bil strašen. Le malo jih je ostalo živih; oni, ki niso padli, so se spustili v divji beg, ter utonili v reki. Ko so pokopali mrtve Turke, so jih našli 1500 !!

PODLISTEK.

Osvit.

Epizal Kaver Šandor Gajski. — Prev. A. E.

XIII.

Ivan je poželjivo prečital eno i drugo knjižico in je v svojem navdušenju — isti trenutek sedel na voz da razširi knjižice.

Vse je kipele v njem žarkih, zmago-slavnih čustev in duša se mu je dvigala vzhicanih misli. Vprašal se ni niti trenutke ali je ravno vse tako, kakor se piše v knjižicah. In ravno zaradi tega ni nič motilo njegove navdušenosti in njegovega zanosa niti mu slabilo volje, najmanj pa kvarilo stalnega in neomajljivega prepričanja. Poslušal je samo balne besede, sladke, pomodne besede o pravicah domovine in naroda, o lepoti rodne jezika in o širokem njenem prostoru. Kakor začaran je gledal divno sliko, ki mu je vstajala pred duhom in se je skoraj s skesanostjo ver-mika klanjal pred njo.

Kar gorel je plameteče žejje, da bi čim prej mogel kaj napraviti v korist narodni stvari in s solzami v očeh je čutil, da bi bil ta trenutek pripravljen žrtvovati se ves na srečo in svobodo domovine — za pre-

Srbi v Draču.

BEROLIN 22. (Izv.) „Lokalanzeiger“ javlja iz Beleggrada, da so na albanskem obrežju operirajoče čete zasedle danes Drač. Tam se je nahajal samo bataljon Turkov. Da bi pa bil Drač že srbski, še ni potrjeno.

Avstrija in Drač.

DUNAJ 22. (Izv.) „N. Fr. Pr.“ objavlja poročilo, da diplomatski avstrijski krogi ne verujejo v vojaško akcijo Avstroogrske. Pač pa se povprašujejo, kaj se ima zgoditi, če zasedejo Srbi Drač. Dogovorili so se baje, da nimajo proti temu nič, da pa take okupacije ne morejo smatrati za definitivno.

Pot avstrijskega kurirja v Prizren.

BELGRAD 22. (Izv.) Danes se je na potil avstroogrski odposlanec konzul Edel v Prizren in v Mitrovico. Da mu bo pot olajšana, ga spremlja visok srbski uradnik.

Križev pot avstrijskih konzulov.

BELGRAD 22. (Izv.) „Štampa“ javlja k zadevi avstrijskega konzula Tachyja v Mitrovici. Ko so Srbi zasedli Mitrovico, je ruski konzul takoj posetil srbskega poveljnika, avstrijski konzul Tachy pa tega ni hotel storiti. Prebivalstvo, ki je že bilo itak razburjeno, je ta čin še bolj razgrel in vsled tega je general Živković obljubil avstrijskemu zastopniku prost odhod.

Množica je bila zelo ogorčena in zato so Srbi postavili pred avstrijski konzulat precejšnjo stražo, ki je pa konzul ni maral in je izjavil, da raje odpotuje Živković mu je zatrdil, da mu hoče le dobro, a Tachy je v spremstvu 10 kavalristov vendar odpotoval.

Konferenca diplomatov v Belemgradu.

BELGRAD 22. (Izv.) Včeraj se je vršilo tu posvetovanje med angleškim poslanikom Pagetom, bolgarskim Toševim in ruskim Hartwigom.

Srbi trde, da se vse ugodno izteče.

DUNAJ 22. (Izv.) Doktor Nenadović, sorodnik srbskega kralja Petra, ki je bil do izbruha vojne poslanik v Carigradu, je izjavil v Berolinu, da se bode razmerje med Avstrijo in Nemčijo ublažilo. V Berolinu se je baje on sploh prepričal, da hrepene za mirom.

Delo vojaških oblasti.

BELGRAD 22. (Izv.) Podučeni krogi trde, da ni vzroka, da bi Prochazkova afe a dovedla do političnih komplikacij. Politični konflikt je proizvajala samo vojaška oblast, ki je za čas vojne v zasedenih pokrajinah tudi civilna oblast. Kakor hitro pa nastopijo normalne razmere, bode srbska vlada ukrenila vse potrebno.

Srbi v Florini.

BELGRAD 22. (Kor.) Vesti, ki so pri-spele sem, pravijo, da so srbske čete prišle v Florino.

Pogreb židovskega oficirja.

BELGRAD 22. (Izv.) Včeraj so v Belemgradu pokopali oficirja Amarja, ki je bil židovskega rodu. Padel je blizu Uroševca

porod svojega naroda. In jasnejši je bil krog njegovih misli in njegovih načrtov. Sedaj je videl popolnoma konkretno v duhu pred seboj meje svojih ciljev in veselil se je v sebi, da bo odslej mogel popolnoma točno odgovorjati na vsako vprašanje in razbistriti vsako nejasnost. Bilo mu je skraj kakor mladeniču. ki se privrkat zaljubi in izbere opredeljen pojav in dušo za svojo ljubezen namesto splošnega ideala, ki je stkan iz niti burne fantazije probujenega mladeniškega življenja.

— On — ali se bo veselil župnik! — je vzklikal Ivan na koleselju, proseč kočijaža, naj vozi kar najhitreje.

Bilo je krasno septembersko jutro, obilno odpovsod z nežnostjo in svetlostjo prve jeseni in ozaljšano povsod z njenimi raznobarnimi čari. Toda Ivan ni niti pazil niti mislil na to lepoto prirode, čutil je samo, da je vsakoli njega in v njem svetlo in divno — blaženo. Tako je popolnoma pozabil, da mu je pandur, ko je sedel na voz, izročil pismo — Madlenino pismo, ki ga je porinil v žep, ne da bi b' pogledal nanje.

Slučajno se je spomnil nanje, ko je iskal smotko v žepu. In segel je po pismu.

— A, od Madlene! — se mu je iztrgal vesel, pa vendar nekoliko grajoč glas.

(Ferizovića). Bil se je z malo četico zelo hrabro, a v zasedi so ga ulovili Arnavti, ki so ga ustrelili, kakor vse njegove konjenike.

Srbski emisarji na Dunaju.

DUNAJ 22. (Izv.) Včeraj se je tukaj raznesel glas, da so prišli na Dunaj srbski emisarji, ki imajo nalogo, da poženejo v zrak mostove. In res stražijo danes od obeh strani vojaški oddelki po 20 moč vseh pet dunavskih mostov.

Bolgari zasedli dve mesti.

SOFIJA 22. (Izv.) Bolgari so zasedli včeraj Magaro in Dedeagač. (Magara leži na sredi pota iz Dedeagača v Rodosto.)

Proglasitev neodvisne Albanije.

DUNAJ 22. (Izv.) Jutri bi se imela v Draču proglasiti neodvisnost Albanije.

Nov pretendent za albanski prestol?

CARIGRAD 22. (Izv.) V Informiranih krogih trde, da kandidira princ Abdul Mešid za albanski prestol.

Rusija se pripravlja?

DUNAJ 22. (Izv.) Tu se trdovratno za-trjuje, da Rusija vztrajno mobilizira. Mero-dajal krogi pravijo, da pošilja Rusija iz vsega carstva vedno več čet na za-pad. Poslednjih dni je odšio na Rusko-Poljsko iz kazanske gubernije mnogo čet. Nem-clja odgovarja na rusko pomnoževanje čet s povečevanjem čet na meji.

Ruski križarici v Črnem morju.

CARIGRAD 22. (Kor.) Dve ruski križa-rici ste pripluli v Sungulak v Črnem morju.

Turki proti ruskim ladjam.

BERVLIN 22. (Izv.) Ruski vojni ladji „Kubanec“ je turška vlada prepovedala pot v Zlati rog.

Grki na Mitileni.

ATENE 22. (Aten. tel. ag.) Grška eska-dra je priplula včeraj v mitilenski pristan. Admiral Kunduriotis je takoj zahteval, da se mesto preda. Inozemski konzuli so svetovali 700 glav broječi posadki, da se umakne iz mesta. Admiral se je izkrcal z 1500 možmi, katerih je 400 ostalo v mestu, do-čim jih je 1100 začelo zasledovati Turke. Nato je odplula eskadra pred Lemnos.

Črne koze v Belemgradu.

DUNAJ 22. (Izv.) „Zit“ se poroča iz Beleggrada, da so konstatirali med turškimi jetniki v Belemgradu tri slučaje črnih koz, vsled česar so cepili vso posadko, jetnike in ranjence. Ranjencev ne sme nikdo ob-skavati.

Kolera v Carigradu.

CARIGRAD 22. (Kor.) Do sedaj so uradno konstatirali samo 46 slučajev kolere, med temi 7 smrtnih. (?)

Slučaj Lloyd parnika „Wurmbranda“.

BELGRAD 22. (Izv.) Sem je prispela vest, da operirajo srbske čete z grško eska-dro ob albanskem obrežju. Grki so zadržali parnik „Wurmbrand“ in so ga preiskali, če ne prevažajo kontrebande. Ker pa niso na njem našli ničesar sumljivega, so ga izpu-stili. Vse vesti, ki so se o avstr. eskadri nekoč raznesele z ozirom na „Wurmbranda“, so senzacionalne izmišljotine. Ured.)

Socijalistovski kongres v Baslu.

PARIZ 22. (Kor.) Luredni kongres so-cijalistov je sprejel dnevni red proti vojni, ki ga bodo obravnavali na mednarodnem kongresu v Baslu prihodnje nedelje. — Avstrijski odposlanec Pernerstorfer je po-zdravil kongres v imenu avstrijskih socijalistov.

Zabolelo ga je nekaj v srcu, da je mogel pismo te mile in ljubljene duše kar tako neprečitano stekniti v žep. Toda isti trenu-tek se je uprla vsa duša temu ginjaču. „To so majhne — to so samo moje stvari, toda to — to se tiče domovine in naroda!“ — je rekel poluglasno sam sebi. Trenutek pa mu je bilo le težko in čutil je, kako se mu trese notranjost in negotovo polje sedaj sem sedaj tja. Z drhtečo roko je odprl pismo.

Z lepimi, drobnimi črkami je bila tu napisana velika, silna njena ljubezen, napi-sana tako goreče, tako verno in tako za-nosno, da tudi hladne konvencionalne fran-coske besede in fraze niso mogle prikriti elementarnega in vulkanskega ognja, ki je olamtel iz te ljubezni do nedoglednih višin in sijal s škriatastimi rdečilom okrog sebe.

In pisala je samo o tej ljubezni, bila so to divna priznanja iz svetlega skrivališča ljubečega srca; o sebi sami Madlena skoraj niti govorila ni. Šele v neopustljivem post-skriptu je omenila svoje velike skrbi, ki jej jih zadaja bolna mati, ki slabi od dne do dne. Tu je bila vpletena skromna, ponižna prošnjaja, kako bi jej bilo v teh težkih časih veliko lažje, ko bi njega videla vsaj za par trenutkov.

— Ali naj grem tja! — je bila prva

Zaključeno zasedanje delegacij.

BUDIMPEŠTA 22. (Kor.) Danes se je zaključilo zasedanje avstrijske in ogrske delegacije, ki ste končale svoje delo in do-gnale, da se obojesiranski sklepi vjemajo.

Razburjajoči glasovi na južnem Ogrskem.

DUNAJ 22. (Izv.) „Mittags-Zeitung“ poroča, da prihajajo iz nekaterih krajev južne Ogrske vznemirajoče vesti. V Pančovi govore, da je srbska vlada pozvala vse (prostovoljne) čete z bojišča, ki jih hoče sedaj poslati v južno Ogrsko. — Trdi se tudi, da so neki Srbi skušali vtihotapiti na Ogrsko bombe in drugo streljivo. Pravilo nadalje, da so v Pančovi včeraj aretirali sumljivega človeka, o katerem so sedaj dognali, da je štabni srbski oficir. (To je roman, ki se čita kakor pripovedke „Tisoč in ena noč“. — Ured.)

Nezgodbe aeroplanov.

LONDON 22. (Kor.) Dva gospoda sta se dvignila včeraj z balonom „Meteor“ in sta hotela preko morja na Francosko. Radi bresvetirja in radi vpliva dežja pa je padel balon blizu francoskega obrežja v morje. Tekom noči so rešili ribiči oba potnika, ker so čuli njiju klice na pomoč.

Spomenik prof. Mussaffi.

DUNAJ 22. (Izv.) Jutri bi se imel od-kriti na univerzi spomenik profesorja Mus-saffie. Italijanski dijaki so zahtevali, da se slovesnega čina udeleže z venci in italijan-skimi trakovi, kar jim je pa rektorat pre-povedal. Vsled tega se italijansko dijaštvo odkritja ne udeleži.

S črnogorskega bojišča

Cetinje, 19. novembra 1912.

Padec Lješa.

S. Giovanni di Medua in Lješ sta torej padla! Črnogorska vojska, ki je osvojila ti dve za Skadrom južno od Skaderskega jezera najvažnejši točki, je morala pred izvršenjem svoje končne naloge biti ljute bitke in zavzeti mnogo pozicij. Zasedajoč jo zadnje dni na njeni poti, vidimo, da je dne 14. t. m. pobila pri Luarzi množšte-vilno turško vojko in zavzela nato vse pozicije do izpod Bele gore, med temi tudi Črni vrh, na kar je krenila proti S. Giovanni di Medua, ki ga je dne 16. t. m. osvojila. Sicer so Turki poskušali 17. t. m. odvzeti Črnogorcem vse pozicije nad imenovanim pristaniščem, toda njih trud in napor je bil brezuspešen. Pozicije nad Sv. Ivanom so ostale v rokah črnogorske vojske, katere neposredna naloga je bila sedaj, da zavzame tudi Lješ. To se je zgodilo včeraj 18. t. m. Zavzele so ga črnogorske in srbske čete. O srbski vojski, ki je sodelovala pri osvojitvi Lješa, se ne ve nikakih podrobnosti. Znano je edino to, da so takoj krenile za Drač.

Dne 18. t. m. so ob 10 dopoldne opazile črnogorske predstraže na levem bregu Drina vojsko, toda niso vedele, če-gava je ta vojska, ali turška ali srbska, ali so to miriditska in malisorska plemena, ki so se svojočasno ponudila generalu Mitru Martinoviću, da napadejo na svojo roko Meduo in Lješ. Treba je bilo torej največje opreznosti in pozornosti. Ta ni bila odveč, kajti pokazalo se je, da je to turška vojska. Sledilo je povelje za narod! Vnel se je ljut boj. Turki so se branili energično in uporno. Višek navdušenja je nastopil, ko so se oglasili srbski topovi na drugi strani. Turki

njegova misel. Toda spomnil se je svojega načrta s knjižicami in je izračunal, da bi izgubil najmanj tri dni; in Ivan je težko vzdihnil. Treasel se je razburjenosti in no-tranjskega omahovanja. Zopet ga je ob-vzelo silno hrepenenje, da bi videl Madleno. Pretrpel je v tem trenutku milijon muk, da ne more in ne sme zadostiti temu čustvu. In sočutje za Madlenine boli mu je zalilo notranjost. Končno pa se mu je zabol v srce tudi bridki noč sumnje in strahu, da bi vsled takega ravnanja jenjala Madlenina ljubezen, da bi jo mogel izgubiti in bi končno mogel kdo drug, kak nevednež, n. pr. Tivadar, mogel zavarati to divno ženo.

Bile so to velike muke, ki so se mu vile po duši, in težke boli, ki so mu so mu sekale srce. Toda niti trenutek ni odstopil od svojega sklepa. „Ne smem, ne smem više ceniti potreb in želja svojega srca kakor pa narodne stvari. Madlena ve, da jo ljubim bolj nego vse, toda — ali bi bil vreden, da me ona ljubi, ako bi ne znal in mogel doprinesiti žrtev domovini, kateri pripadam v prvi vrsti in ki ima prva pravo do svojih otrok? In sedaj moram tem zvesteje delati zanjo, da vsaj ne mučim za-stonj srca in zastonj ne povzročam boli svojih mili Madleni!“ — je govoril razburjen sam pri sebi, da se je kočijaž ozrl.

so bili torej med dvema ognjema! Boj strašen! Vse deluje in sipa ogenj na sovrznika, topovi, mi raljeze in puške. Turki so zopet poskusili prevariti črnogorsko vojsko: zavihrala je bela zastava. Toda kdo veruje izdajci? Črnogorska vojska je opozorila srbsko na to s klicem „Živio kralj!“. Turki so zopet napadli obe fronti. Boj je postal še ljutejši in je trajal do pol štirih. Tedaj je turška artilerija območnila. Turki so se branili samo še s puško in mitraljezo, ali zastoni. Črnogorska vojska je prekorčila most in krenila v mesto, srbska pa pod trdnjavo. Mesto se mora predati. Malo po 4. uri je zavihrala bela zastava na naspih. Boj za Lješ je končan, mesto je v črnogorskih in srbskih rokah. Sestanek obeh bratskih vojsk je bil zelo prisrčen, manifestacija bratske sloge. Ko je bilo mesto vmirjeno in red napravljen, je šel v Lješ general Mitar Mitrovič, komandant južnega odreda. Pri vstopu ga je pričakovala vojska, na čelu ji šef štaba Gojčić. Komandant je častila vojskama na zavzetju Lješa s klicem „Živio kralj!“, klic, ki sta ga ponovili obe armadi.

Cetinje 20. novembra.

Pred premirjem.

Z bolnega polja prihaja malo novic! Zavzetje Lješa in malo dni preje S. Giovanni di Medua, to je vse, a še o tem manjkajo natančnejši podatki. Na Cetinju je svet zelo slabo informiran o razvoju vojne in kretanju čet, kar je razumljivo, ker se vojna nagiba h koncu in je črnogorska armada dovršila povečjem svojo nalogo. Seveda Taraboš in Skadar še stojita nepremagana in čuje se govornica, da se nehali črnogorci obstrlejevati ti dve trdnjavi, ker je v resnici škoda tritati moči in življenja za stvar, ki jim mora tako ali tako pasti kot zrelo jagobko v naročje. Brezdvomno je, da bo predaja brez prelivanja krvi pogoj za premirje. Ker torej z bojišča ni mnogo poročil, vzbujajo pozornost javnosti druge stvari. Zanimivi so prihodi izseljencev, ki se še vedno v velikem številu vračajo v domovino. Pejave „onam“, onamo“ prihajajo resni moške in krepki mladeniči na Cetinje. Ne pozna se jim, da bi jih bila utrudila dolga vožnja preko morja, niti naporna pešhoja iz Kotora. Interesanten je tudi poset raznih bolnišnic, kjer se lahko opazuje žalostne in tudi vesele prizore. — Nad vse pa zanima javnost, kako sodi svet o Črnogori in kje in kdo nabira in daruje prispevke za črnogorski „Rdeči križ“. Posebno pozornost vzbujajo akcija v Švicah, kjer se v Genfah vršil literaren in muzikalen večer združen s plesnim venčkom v korist „Rdečega križa“. Prof. Ferario je predaval o Črnogori in ima namen tudi v drugih krajih Švice seznanjati rojake s Črnogoro. Iz Švice je došel po prizadevanju neke dvorske dame švicarski kirurg, da leči ranjence. — Ves svet se zanima za malo junaško Črnogoro, ki jo še po končani vojni čakajo tako težke naloge.

Pisma z Balkana.

VI.

Bilo je zunaj na periferiji Sofije, kjer sem hotel posetiti rodbino ene svojih kolegij iz študijske dobe. Droben dež in blato nezno. Mlad bolgarski fanič, ki mi je kazal pot, je skakal kakor ververica od enega kamna na drugega: sofijski ljudje se urijo že z mladih nog, srečno balancirajo med blatom, lužami, globlami in kanali. Ali s skorajšnjim tlakovanjem ulic izgubi ta sedaj jako važna spretnost ves svoj veliki pomen.

Na periferiji mesta se dvigajo nove moderne vile, prirejane za bivanje ene ali dveh rodbin. Obdane so z vrtovi in če bi bile vremenske okoliščine ugodnejše, bi si človek lahko predstavljaj majhen Gersthof ali Pötzleinsdorf pri Dunaju.

Ali onega, ki mu je veljal moj poset, nisem našel doma. „Pojdite v M. D. Tamkaj streže ranjenec!“

K sreči je vozil mimo vile prazen voz. Dospevši pred M. D. je skocil voznik naglo z voza, vzel tri kose opeke in jih položil preko pota, da stopim udobneje v vrt, sredi katerega stoji M. D., paviljonska bolnišnica v obliki velike podkve.

Visoka dama jako interesantnega lica je bila prvi človek, na katerega sem naletel. Obledena je bila v belo sanitetno odelo in tudi lasje so bili oviti belo. Le nad čelom je gledal skoro prešerno izpod bele kapuce venec temnih košatih las.

„Dama, ki jo iščete, je zaposlena ravno kar v operacijski dvorani. Sicer pa izvolite potruditi se z menoj.“

Povela me je preko dolgega koridora. Vrata so bila vsa odprta in pogled v sobe svoboden. Postelje stoje takorekoč druga poleg druge in na njih ranjeni vojaki.

„Tukaj leže oficirji... tukaj le neki Srb, ki se pravkar prebujajo iz narkoze...“ mi je tolmačila samaritanka mimogrede. Vstavlja sva se pri njegovi postelji. Vojak je ležal še vedno na operacijskem vozu. Koža blede in nagubana, kakor brezkrvna, oči široko odprte in steklenega izraza. Tu in tam je zastokal polglasno, nerazločno. Samaritanka

ga je pogladila po licu. „Kako ti je?“ Vojak je uprl svoje oči v nju in molčal.

Mimo je prišel mlad obrtni možki z velikimi naočniki. Videlo se mu je, da je zdravnik. Obrnil se je proti mojemu damskemu ciceronu rekoč nemški: „Wer ist dieser Herr hier?“

Bolnišnico, v kateri sem se nahajal, upravlja in vodi ena izmed ekspedicij rdečega križa z Nemškega. Nekako čudno me je dirnulo, ko sem videl popoldne istega zdravnika še vedno v operacijskem talarju, z zavilanimi rokavi, kako hiti preko koridora — žvižgajoč na ves glas.

Tu smo srečali vojaka-prostaka, ki je prenašal na hrbtu enega izmed oficirjev. Rane so najrazličnejše, a največ so ranjeni bojovníki v roke in glavo. Glava molit itak več ali manj pri merjenju izza šance ali podobne naravne obrambe, roka pa je zlasti eksponirana o priliki repetiranja. Enemu vojaku je udrila krogla iz neposredne bližine v ramo, prodira vse telo po dolgem in je zapustila pri peti. Sploh je več nenavadnih slučajev. Neki hrvaški zdravnik je imel ranjenca, ki mu je krogla predrila nebo v ustih, a je pri tem obenem izgubila vso svojo prodirno silo, tako, da je vojak projektiral v pravem pomenu besede izpljunil.

Zgodilo se je, da je ravno tisti hip stopila moja nekdanja bolgarska koleginja iz operacijske dvorane. Moja spremljevalka jo je prva opazila, jo poklicala ter se molče poslovila. Komaj, da sem se jej mogel zahvaliti z dvema tremi besedama. Komaj sem zvedel, da je bila moja spremljevalka — gospa Salabaševa, soproga enega najuglednejših bolgarskih diplomatov. V isti bolnišnici sem spoznal malo kasneje gospo Danevo, soprogo predsednika bolgarskega sobranja. Kakor gospa Salabaševa, tako opravlja samaritanske posle tudi gospa Daneva. In služba je jako naporna, posebno nočna. Včasih pa se ogaja, da samaritanka niti zvečer ne more domov. Poznam v Sofiji rodbino, kjer je odpovedala kuharica službo vsled vojne ter šla na svoj dom. Gospa je zaposlena neprestano v bolnišnici, sestra, ki stane pri njej, istotako, mož gospe služi pred Odrinom kakor zdravnik in sestrin brat, ki je drugače profesor, opravlja sedaj neko zaupno vojaško službo v Sofiji. Ali, ker služita obe ženski v bolnišnici, niso v tej familiji že dva tedna kuhali nobenega kosila. Edino toplo, kar zavživajo, je čaj.

To so fakti, ki sem jih videl na lastne oči. Čaj sem delil tudi jaz z njimi ter angleške biskvite, ki so bili naš prigrizek. Zgodilo se je, da je ravno takrat pozvonilo. Pismonoša je prinesel dopisnico z bojišča. Dvajset dni, odkar je odšel zdravnik v vojni lazar, so ostali brez vsake vesti o njem. Zdaj prihaja dopisnica, prvi glas po dolgem nervoznem čakanju — znamenje, da je živ in zdrav.

Zaznamovanje datuma ali kraja na pismu je strogo zabranjeno. Na vrhu je zapisano samo „petek“ in drugega nič. Kateri petek? Zdravnik je znal datum previdno „opisati“. Še dobrih deset dni, in imeli bomo nov mesec. Zdaj ni bilo več težko, domnevati, katerega petka je bila dopisnica oddana. In iz katerega kraja? To je označil zdravnik vsaj v glavnem, pisoc: „Lep kraj je tu, vsak dan gledamo Odrin“. Torej se nahaja kakor zdravnik pri armadi pred Odrinom. Ali ravno tedaj so bolgarske polke, ki so cernirali Odrin, izmenjali s srbskimi. Morda je odšel tudi on s svojimi polki proti Carigadu.

V bolgarskih bolnišnicah nujno, nujno nujno potrebujejo zdravnikov, izšolanih stročnic in streljajev. Posebno slednjih krvavo potrebujejo.

Rusija za Srbijo?

Pariški „Temps“ poroča iz Petrograda: „Ruska vlada je podvzela vse potrebne vojaške odredbe, ki jih narekuje najenostavnejša previdnost. Te odredbe kažejo jasno, da Rusija ne misli za vsako ceno preprečiti vojne. Čin, ki ga doznajemo iz gotovega vira, dokazuje, kako je resnično mišljenje Rusije. Ko je nemški poslanik v Petrogradu šel z Sazonovim, kakor pred tremi leti k izvolškemu, da mu pove, da bi v slučaju, da pride med Srbijo in Avstrijo do konflikta in bi se vmešala Rusija, Nemčija morala pomagati svoji zaveznici, je Sazonov odgovoril, da Rusija od leta 1912. ni več ona iz leta 1909.“

Friedjung za carinsko zvezo s Srbijo.

Proslulemu avstrijsko-nemškemu učniku Friedjungu, ki se je v takozvanem Friedjungovem procesu tako nesmrtno blamiral, se je zahotelo, da se je zopet ogasil.

Mož brčkone misli, da je sedaj nastopil primeren trenutek, ko more vsopostaviti svojo deputacijo. V „Voss. Zeitung“ priobčuje namreč ta mož članek, v katerem pravi, da se Srbija zastoji na nadeja pomoči Rusije za dosego pristanišča ob Adriji. Zato da je za Srbijo najbolje, da stopi z Avstrijo v carinsko zvezo. S tem, da bi Srbija dobila na razpolago vse dalmatinske brate.

To je sicer prav lepo in pametno, a

Srbi porečejo brčkone, da je za to sedaj že prepozno. Vendar smo mi uverjeni, da bi se dalo doseči tudi to, a le pod pogojem, da se Avstrija temeljito reformira na znotraj. Dualistična habsburška monarhija pa je popolnoma nesposobna, da bi izvrševala kako privlačno silo na zunan.

Zmote v politiki Avstro-Ogrske.

Naš skupni finančni minister vitez Bilinski je te dni v delegacijah milostno pripoznal, da je prebivalstvo Bosne in Hercegovine — h kateremu pa seveda ne prištevamo čifutov in spekulantov ter raznih pogorelih birokratov, ki so jih Nemci in Madjari nagnali v ti deželi — izključno slovansko. In potem je bil po poti svoje posebne logike z enim skokom pri zaključku, da upravni zistem v Bosni in Hercegovini ni protislovanski kajti: kar se je storilo za prebivalstvo Bosne in Hercegovine, je storjeno za Slovane!

To pa je ravno vprašanje, na katero gospod Bilinski ni dal zadovoljivega, prepravečnega, s konkretnimi izvajanj podprtega odgovora: koliko se je res storilo do sedaj za prebivalstvo Bosne in Hercegovine? Se je-li uprava Bosne in Hercegovine res lotila s potrebno vneto, energično in — to naglašamo posebno — z ljubeznijo tistih vprašanj, ki so temu prebivalstvu najbolj na srcu in katerih rešitve je že po okupaciji pričakovalo v prvi vrsti? Spominjamo se tu pred vsemi agrarnega vprašanja. S to življensko stvarjo je prebivalstvo Bosne prilično tam, kjer je bilo pred 30 leti! Je-li uprava Bosne in Hercegovine svojo gospodarsko politiko — da pustimo na strani narodno in politično stran — urejala res le z ozirom na gospodarske potrebe domačega prebivalstva in, kot je to bilo, ne z ozirom na interes njih, ki so šli tja dol, da iščejo tam — svoje koristi?!! Ne zadošča zadržilo g. ministra, da kar je bilo storjenega za prebivalstvo, je storjeno za Slovane, ampak konkretiziral naj bi bil, kaj in koliko se je storilo!!

Da se uprava ni lotila perečega agrarnega vprašanja, je priznal g. minister sam, rekši, da bo sedaj možno misliti na oblati- torično odvezo kmetov!

Tudi v nadaljnjih svojih izvajanjih je prišel z indirektnim pripoznanjem, da naša uprava v Bosni in Hercegovini vendar ni bila na višini svoje naloge. Uvideva, da se s samimi političnimi persekucijami nič ne dosega; priznava celo, da Srbom v Bosni ni šteti v zlo, ako se narodno in kulturno čutijo jedno s soplemenjaki v kraljestvu in ako se radujejo sedanjih zmag.

Naglašal je, da po velikih zmagah Srbije v sedanji vojni — ki jih pripoznava brezpogojno — mora uprava v Bosni in Hercegovini postati tako dobra, da bo v primeru s kraljevino Srbijo, v večji atrakciji za Srbe!

To pač ni bila pesem o že storjenih delih, ampak muzika bodočnosti, komponirana še le pod pritiskom velikega presenečenja, ki je je pripravila Srbija vsemu svetu (najbolj pa našim diplomatom) z dokazi svoje velike ne le militarične ampak tudi gospodarske zmoglosti.

Na lepo besedo ministrovo o večji atrakciji (privlačnosti) odgovarja dunajska „Zeit“:

„Ako hočemo tvoriti večjo atrakcijo, potem moramo slediti med našimi Jugoslovani demokratični politiki. Nepopolna politika gospoda Bilinskega — ta birokratični zistem varuštva, ki je celo v Avstriji že dogospodaril — ne vabi več. Prepustimo našim Srbom v Bosni svobodno pot, bomo demokratični in velikopotezni, dopuščamo jim, da jim bodo njihove javne stvari vodili njihovi lastni ljudje! K velikim kulturnim in gospodarskim dobrotam, ki jim jih nudijo stiki s kulturno in gospodarsko naprednimi narodi v naši veliki državni celoti, pridodajmo še demokratske svobodine, kakor jih nudi mala srbska država svojim državljanom! Le tedaj bomo razpolagali v večji atrakciji, ki jo bodo kedaj Srbi v kraljestvu občutili neprijetno in ne mi!“

Ne treba naglašati, da se ne identifikujemo na sploh s temi izvajanj dunajskega lista. Posebno moramo zavračati vzbujanje domnevanja, kakor da bi bili vsi narodi v Avstriji jednako deležni dobrot velike kulturne in gospodarske močne države. Kar se specijalno nas Jugoslovane tiče, je taka trditev naravnost očitna neresnica.

Brezpogojno pa je prirediti mnenju dunajskega lista, da v zadovoljenje Srbom ne zadošča samo dobro gospodarstvo, marveč treba tudi pametne, pravične, demokratične narodne politike. Kar priporoča „Zeit“, je narodna avtonomija, pravo do samodoločbe, uprava v rokah lastnih ljudi — je to isto, kar hočejo naši diplomatje sedaj celo s kanoni izvojevati za — Albanijo!!

Pa kaj doživljamo in gledamo sedaj v monarhiji sami? Je-li to pametna politika, ki naj ustvari večjo atrakcijo za Srbe, ako se smejo (ne da bi državni imeli kaj proti temu) v imenu avstrijskega patriotizma bahati po javnih korporacijah ljudje, katerih

somišljeniki po ulicah državne prestolnice — kakor se je zgodilo pred par dnevi na Dunaju — zavejo na vojno proti Srbiji in kriče: „Doll s Srbijo! Uničenje Srbije“?!!

Gospod minister Bilinski, ki sam priznava narodno in kulturno jedinstvo bosanskih Srbov s Srbijo, si lahko predstavlja, kako morajo izbruhiti takega sovraštva delovati na vse Srbe: v Bosni in Hercegovini, v kraljevini in v — naši monarhiji!! S takim divjaštvom se ne gradi večja atrakcija za narode, ki bi jih hoteli pridobiti.

Toda one Srbiji sovražne klice na Dunaju je spremljala tudi pesem — „Die Wacht am Rhein!“ Da ta pesem ni odmev avstrijskega patriotizma — to ne briga nas, ako ne vznemirja naših državljanov. Zvoči te pesmi pa se dotikajo tudi srčnih čustev vseh nas Slovanov: zadeljevo nas kakor klic na proganjanje nas vseh...!!

In ti nemški fanatiki bleste danes v knjigah naših diplomatov kakor — najuzornejši avstrijski patrijotje!

Gospod Bilinski je blister — pravijo, da celo genijalen politik. In kakor tak mora biti tudi narodnostni psiholog, ki pozna občutljivost narodne duše. Tako mu tudi ne bo težko umeti, kako že samo domnevanje, da avstrijski državniiki soglašajo s takim identificiranjem velikonemške, na uničenje Jugoslovanstva delujoče politike z avstrijskim državnim interesom — kako že to domnevanje, pravimo, ne more biti ne za Srbe, ne za Bolgaše, ne za Hrvate, ne za Slovence avstrijska atrakcija!!

Una vittoria garibaldina a Larissa

(Nostro telegramma.)

Naj nam oprostite naši čitatelji ta lepi italijanski naslov, toda stvar je pač takšna, da „si nismo mogli kaj, da ne bi“ bili postavili tega originalnega naslova na čelo temu kratkemu, popolnoma „verodostojnemu“ poročilu z najnovejšega balkanskega bojišča. Naslov je namreč prav tak, kakor ga je postavil snočnji „Piccolo della sera“ na čelo svojemu tozadevnemu izvirnemu („nostro“) brzojavnemu poročilu, je pa vendar vsaj štrikrat manjši, kakor pa je bil onl, prav tako se glaseči kričavi napis na čelu prav istega snočnjega „Piccola“.

Ta „nostro telegramma“ se glasi: „Milan, 22 — „Seccolo“ je dobil iz Larise, 21., ob 12 30: Del garibaldinskega bataljona, ki je korakal pred glavno kolono, je naletel včeraj v bližini Stranice (Stranitz) na četo, sestavljeno iz Albancev in rednih turških vojakov. Boj je bil zelo srdit in je trajal 11 ur. Zmagali so Garibaldinci. Bilo je 18 mrtvih in 18 ranjencev. Med italijanskimi prostovoljci nikake žrtve.“

Danes so dospeli semkaj prvi ranjenci, ki jih je sprejela garibaldinska ambulanca. „Bog nas obvaruj takih prijateljev, kakor so ti italijanski garibaldinski rdečesrajčniki, sovražnikov se obranimo že sami,“ — tako so si mislili naši jugoslovanski bratje, ko so čuli, da jim hoče v njihovem boju za krst častni i svobodo zlazno priti na pomoč znani italijanski šarlatan in boritelj za krst častni — na prsih, če nič ne stane — in svobodo zlato — na pozlačenem papirju — „veliki Ricciotti Garibaldi s svojimi vele-sumljivi prostovoljci! In ubranili so se teh vsiljivih podpretnih muh i Črnogorci i Srbi i Bolgari. Seveda: cela stvar je šla prehitro in bilo je že vse zmagano in zavzeto, še preden so se Garibaldinci odločili za svoja junaška dela.“ In še bolj „seveda“: tjaka, jer ni več kaj dobiti, tja Garibaldinec — ne gre!

Obrnili so se torej na Grško in jo osrečili s svojim nepopisnim junaštvom! En sam D'Annunzio prav gotovo ne bo zadostoval za ono veličastno himno, ono predvino ódo, ki naj jo zapoje vse za svobodo zlato tako navdušeno italijansko v večno slavo svojim zmagovitim, neprekosljivim junakom Garibaldincem. Kajti čuje in strmito: „Una vittoria garibaldina a Larissa“ — tam v Larissi so slavno zmagali prevrli in prehrabri italijanski prostovoljci, celo tako hrabro, da ni bilo med njimi — nobene žrtve! O, poj boginja, to slavo, to veliko slavo hrabrih sinov sočne Italije!

Toda glej vendar vraga, ki mora imeti vedno zraven svoje kopito — Larisa je namreč na — Grškem in sicer od 26. aprila, oz. 22. maja!ka, pravzaprav pa od meseca novembra l. 1881., ko je v smislu konvencije levostali v Turčijo Grčija zasiedla Tesalijo.

Vprašamo torej, kako so vendar Garibaldinci mogli zmagati v — grški Larisi? In ta Stranica? Kje je neki ta Stranica pri Larisi? Menda mora biti zelo blizu, če so se včeraj bili tamkaj, danes pa so že prvi ranjenci v Larisi? Vse tja gor do Soluna pa je že zavzela grška armada, o kakem Albancu in turškem vojaku v vsem onem po Grkih zavzetem ozemlju ni ne duha ne sluha, kaj šele v bližini Larise na grškem ozemlju! In daleč od Larise se boj vendar ni mogel vršiti, če so že ranjenci tamkaj, ki jih menda vendar niso Garibaldinci z aeroplani prepeljali tjakaj! H, res, strahovito čudna ta garibaldinska zmagaj!

Pa bo menda že res, da na vsej tej garibaldinski zmagaj ne bo drugega resnice,

Danes v soboto, dne 23. t. m. točno ob 9. uri zvečer se vrši

Plesni venček

v dvorani „Zrg. izobr. društva“ ul. S. Francesco 2. - Ustrop prost.

negot da ni bilo med njimi — nikake žrtve, kajti ti junaki so, kakor je zlasti pokazala zadnja grško-turška vojna, vedno prvi med — zadnjimi. Zato pa so menda tudi „napredovali in prodri“ samo do — Larise in tamka! In ambulance! In prav radi verjamemo, da so tudi še zmagali kje v Larisi: morda v kaki gostilni, kjer so se same navdušenosti do svobode sami stegli medseboj! Drugačne zmage pa ni bilo.

Obžalujemo res te junake, da imajo tako smolo, še bolj pa obžalujemo ta velemodri in tako divno informirani in poučeni „Piccolo“, ki je celo sam verjel veliko laž, ki jo je napisal, in jo dvakrat ovenčal s tako debelim naslovom, da jo je res lahko prijeti z rokami. Torej „Piccolo“ in Garibaldincem naše nagloblje sožalje sedaj in tudi v bodoče, ko pojdejo zopet zmagovat in zavzemati že 30 let v nemoteni posesti se nahajajoče ozemlje drugih zmagovalcev.

Darovi za jugoslovanske rdeče križe.

Nadalje so darovali jugoslov. „Rdečemu križu“ sledeči gg.: Alice Karlavariš K 5, V. K. 4, Edvard Horak 30, Fran Abram 25, Vekoslav Kerševan, 2, P. 1, N. pl. Snirno 10, Seneković 2, Umek Ivan st 5, Fran Magajna, Zg. Vreme 5, Anton Cerkevnik, Zg. Vreme 5, Milena Pirjevec, Sežana 387 84, dr. Feliks Kovačič 20, nabralo v D-ka h Skupaj K 558 66

predvčeraj izkazano K 44 753 79
Skupaj „ 453 245

Domače vesti.

Zasluzeno odlikovanje. Njegovo velečanstvo je podelilo gospodu Jerneju Novaku, upokojenemu šolskemu slugi na državnem gimnaziju v Trstu, srebrni križec za zasluge. Kdo od bivših obiskovalcev državnega gimnazija v Trstu — in to izza dolgo vrsto let — ne pozna postrežljivega Novaka. Zbog svojih vrlin je bil mož priljubljen med dijaki in spoštovan od učiteljskega zbora. Nepozabni pokojni profesor Jesenko, ki je bil o ljudeh oster sodnik in velik psiholog, je občeval in je tudi po veliki, ko je bil že v pokoju, pozdravljal Novaka, kjerkoli sta se srečala, kakor dobrega prijatelja. Če še uvažujemo, da se je Novak vsikdar kazal značajnega sinu svojega naroda, moramo reči, da je to odlikovanje res zaslužno in želimo Novaku, da bi se ga veselil še dolgo let.

Hodie mihi — cras tibi. „Danes meni — jutri tebi“ je naslov članka, ki ga je priobčil „Piccolo“ v petek in v katerem hotel vsprejeti razpust puljske občine onemu občin v Šibeniku in Splitu.

Človek, ki misli logično, ve, da ima vsak učinek svoje vzroke po katerih mora potem soditi tudi vsak efekt.

Tako je bil vzrok razpusta občinskega sveta v Pulji svojevoljno in protipostavno prisvajanje občinskega in sploh ljudskega denarja od strani pojedinih uradnikov, do čim je vzrok pri razpustu občinskih svetov v Šibeniku in Splitu nedolžna manifestacija simpatij do Balkancev, ki so s takim sila jem dokazali svojo zrelost in junaštvo, da se je zadivila cela Evropa in kaj še lastni bratje, ki so do včeraj morali slušati najostudnejša sramotena in zasmehovanja na račun teh svojih bratov, da niti ne govorimo o nezadovoljstvu vsled slabega postopanja vlade napram Hrvatim in Jugoslovanom sploh.

Pri enakih efektihi najdemo tedaj različne vzroke: V prvem slučaju tatvina, ki ji mora obsoditi vsak pošten človek, v drugem pa patriotizem, kateremu se klanja vsak kulturni narod in kateremu bi se morali klanjati temveč narod, ki se baha z 2000-letno kulturo.

Ne mislimo tu „Piccola“ poučevati o logiki, ker bi bil to itak izgubljen čas; kakor da bi hoteli vrniti oslu glavo: zastoporabiti vodo in milo. Najodločnejše pa protestiramo in odbijamo z gnusom vsako poskušnjo, da se hoče dalmatinske rodoljube primerjati s puljsko tatvinsko družbo.

Dajte nam, kar hočete dati — Arnautom! Pod tem naslovom piše glasilo čeških agrarcev „Venkov“: „Da ugotovimo pred vso javnostjo hinavstvo takozvanih zaščitnikov kulture in vere, zahtevamo Čehi da se nam v tej d'žavi pripoznajo iste pravice, ki jih hočejo ogrski državniki nemški poslanci in klerikalni zastopniki do voliti — neolikanim Arnautom! Mi zahtevamo celo veliko manj! Dajte Slovkom šol vrnite jim konfiscirano narodno premoženje, nehaite kaznovati in jih urati v ječe, že zato, ker govorijo svoj materini jezik! Dajte nam Čehom vseučilišče na Moravskem, ne zapirajte naših šol na Dunaju, ne preganjajte naših ljudi, dajte nam češki uradni jezik, ne uničujte naših manjšin, ne ponemčujte z nasiljem na Moravskem in v Šleziji, uvedite na Dunaju češko božjo službo in ne razdevajte čeških nagrobnih spomenikov na pokopališčih!“

O vi, ki nimate prav nikakega smisla in n najmanjšega čutstva za kulturne, delavne in na predne narode te Avstro-Ogrske države, vi ste naenkrat tako drzni, da zatrejate pred vsem svetom, da vam le kulturni in mo-

ralni interesi narekujejo vašo skrb za Albanijo!! Kolika vztrajnost, kolika nebotična neodkritosrčnost, koliko farizejstvo! Ker poznamo poštenost in velikodušnost Srbije, izjavljamo: Daj nam Bog, da bi doživel enkrat tisti srečni trenutek, da ti se nam narodno tako dobro godilo, kakor bi se Albancem pod vladlo Srbije!!!“

Mutatis mutandis veljajo besede „Venkov“ tudi za nas Jugoslovane.

Wolf — avstrijski patrijot! Pa sedaj veliki avstrijski patrijot, je imel dne 26. oktobra 1897 v zbornici poslancev govor, v katerem je rekel med drugim: „Moremo si misliti, da bi Cislitvanija stopila do Nemčije v isto razmerje kakor so Saksonska Bavarska in Badenska.“

Proti tej izjavi, ki je imela res na sebi znake golega veleizdajstva, je nastopil sam dr. Lueger, vodja istih nemških krščanskih socialcev, ki so danes verni sovratnik istega Wolfa v psovanju Srbije in klevetanju vseh Slovanov! Dr. Lueger je poljarno povsem točno, kaj pomenjajo besede Wolfove: „Cesar Nemčije naj bi bil tudi cesar Avstrije! (Klici: Sramota! Škandal!)“ Žalostno je, da se doslej ni nastopilo v tem parlamentu proti taki nesramni veleizdajski izjavi pouličnega politika!

Tako je dr. Lueger, vodja krščanskih socialcev, označil Wolfa in njegovo politično mišljenje. In tisti, ki so tedaj kričali ogorčeno: „Žalostno! Sramota! Škandal!“ — so danes somišljeniki istega nesramnega oobalnika, ki je zagrešil tako sramoto in ta škandal!

Praska „Union“ glosira to zaveznitvo tako-le: „Epigoni in ustanovitelji krščansko-socialne stranke so s tako stigmatiziranim poslancem Wolfom sklenili zvezo za občinske in politične volitve in so mu podelili absolucijo za njegovo „Hin zu Deutschland“ in — „Los von Rom!“

Tako se spreminjajo časi in krščansko-socialni, črno-rumeno pobarvani patrijoti žnjili! Take fenomene provzroča vzbujajoča se slovanska zavest in pa — srbske zmage!

Ali, če so se Wolfo in krščansko-socialci take spreminili vsled slovanskih zmag na Balkanu, pa naj bi tudi gospoda državniiki na Dunaju kapirali, da je zadnji čas, 11. ura, da se spremeni še nekaj družeg: — Avstrija namreč in v ta namen nje državniiki!

Koncert v „Slovanski Čitalnici“, ki se vrši nocoj v prid jugoslovanskih rdečih križev po inicijativi gospe Mire Costaperaria. Dev s sodelovanjem gosp. virtuozov in prof. Trošta, vzbujajo vsled plemenitega namena in vsled izrednega umetniškega užika največje zanimanje. Opozarja se pa, da bo radi ne preobširnosti prostorov mogoč vstop le omenjenemu številu obiskovalcev; radi tega naj bi se potrudili, kdor želi dobiti vstopnico. Cena: stojišče K 1, sedež K 2-50. Vstopnice so v predprodaji pri slugi „Slov. Čitalnici“.

Črnogorci na potu v domovino. Preko Hivre s francosko-ameriško linijo je došlo čeraj z južno železnico v Trst 150 Črnogorcev, ki odpotujejo danes z Lj. ydovim

Lehki kot pero elegantni. Trajneji so kot usnjati.

O prednosti

Berson
gumi-podpetnikov
vsi so enega mnenja.

Julio Meini
uvoz kave

Nova filijalka
Corso 30 - Trst - Corso 30

:: Paroplovna družba S.T.A. D. Tripovich & Ci. Trst

EKSPRESNA VOŽNJA

TRST - BENETKE

== IN NAZAJ ==

s krasnim parnikom na turbine in tremi vijaki

Centralna kurjava **VENEZIA** Prevoz v treh urah.

opremljen z vsem modernim komfortom ter s saloni I., II. in III. razreda.

Zimski vozni red:

(veljaven do preklica).

ODHOD IZ TRSTA:

(Pomol sv. Karla)

vsako nedeljo, sredo in petek
ob 8 zjutraj

ODHOD IZ BENETEK:

(Bacino S. Marco)

vsak ponedeljek, četrtek in
soboto ob 1.30 popoldne.

Izbrana restavracijska postrežba in v bifeju.

Ob nedeljah se izdajajo poleg navadnih vozni listkov tudi listki po ceni izletnih voženj s povrnitvijo iz Benetek prihodnji ponedeljek.
(V smislu službenega pravilnika).

ODLIKOVANA

tržaška prodajalna obuval

ULICA GIUSEPPE CARDUCCI ŠT. 21

razn različnih izberov najfinjših moških in ženskih obuval po najnižjih cenah se prodajajo tudi po izrednih cenah:

Usnje Boxcalf s trakovi . . . po K 10-
Usnje Boxcalf z elastiko . . . po K 10-
Usnje Boxcalf oblika Derby . . . po K 10 50
Usnje Boxcalf z zaponami Triumph po K 10 50

Enaki za dečke 1 K manj. - Vsakov. blago I. vrste.

Oblike moderne. — Delo zelo trpežno.

Odlikovana pekarna in slaščičarna Vinko Skerk - Trst

Via Acquedotto št. 15.

Podružnica: Via Miramar št. 11.

Trikrat na dan svež kruh.

Prodaja vsakovrstnih biškotov, posebno za čaj in bonbonov. Sprejema naročila vsakovrstnih tort, krofantov in vse predmete za peči. Najfinjša moka iz najboljših mlav po najnižji ceni. Fina inozemska vina in likerji v steklenicah.

Brezplačna postrežba na dom.

Kruh in slaščice se izdelujejo s higijeničnim električnim strojem.

Čevljarska zadruga v Mirnu

edina Jugoslovanska tovarena — čevljev.

Zadruga ima lastne prodajalne: izdeluje vsakovrstne čevlje, ki v lič-via dei Rettori 1; v Gorici, trg nosti in trpežnosti sv. Antona 1; v Splitu, ul. Stajprekose vse proizroga suda. — CENE ZMERNE. vode tujih trdk.

Po najvišjem pooblaščenju ces. in kr. apostolskega Veličanstva

XXIX. c. kr. državna loterija

v skupne vojaške dobrodelne namene.

TA DENARNA LOTERIJA, edina v Avstriji zakonito dovoljena, vsebuje 21.148 dobitkov v gotovini v skupni svoti 625.000 kron.

Glavni dobitki: 200.000 K.

Žrebanje se bo vršilo javno 19. decembra 1912. Srečka stane 4 krone.

Srečke se dobijo pri oddelku za državne loterije na Dunaju III. Vordere Zollamtstrasse 7, v loterijskih kolekturah, tobakarnah, pri davčnih, poštah, brozavnih in železniških uradih, v menjalnicah itd. Igralni načrti za kupovalce srečk brezplačno. Srečke se pošiljajo poštne prosto.

Od c. kr. loterijske direktije (Oddelek za drž. loterije)

Ugodna prilika za nakup!

Dne 21., 22., 25., 26., 28. in 29. novembra t. l. in dne 2., 3., 5., 9., 11., 13. ter 16. decembra t. l. vsakokrat ob 9 dop. se bodo prodajala pri c. kr. okrajnem sodišču v Ljubljani obširna Predovičeva posestva in sicer v Ljubljani ležeča, za trgovino z živino renomirana trgovska hiša (tik poleg klavnice) z živinskimi hlevi in skladišči ter z gostilno in znana Židanova hiša ter 16 najemniških in delavskih hiš v bližini električne železnice v Mostah (v Predovičevem selu) in obširno zemljišče.

Skupna vrednost vseh nepremičnin je K 1.321.156-66, najmanjši ponudek znaša K 1.253.610—. Prodajala se bode vsaka stavba, oziroma parcela zase in se daje s tem prilika interesantom za majhno svoto nakupiti lepo domovanje.

Dražbeni pogoji so na razpolago pri ineratnem oddelku tega lista in pri okrajnem sodišču v Ljubljani, soba št. 16.

Vknjiženi kreditni zavodi so izjavili, da puste primeren del svojih tirjatev na kupljenih delih posestev še dalje vknjiženi.

UMETNI ZOBJE

Piembiranje zobov

Izdiranje zobov brez

= vsake bolečine =

Dr. J. Čermák V. Tuscher
zobozdravnik konces. zobni tehnik

TRST

ulica della Caserma št. 13, II. n.

parnikom v Kotor in od tam dalje v Bar. V domovini se najprej poklonijo kralju, na kar odidejo takoj na bojišče pred Skader.

Predavanje. — Gosp. Milan Krešić, tajnik trgovske in obrtne zbornice v Zagrebu v pok., bo predaval jutri v nedeljo ob 10 dopoldne v dvorani „Slovanske Citalnice“ v „Narodnem domu“ v hrvaškem jeziku o „Svrlji gospodarske znanosti“ in o „Pokretu za svobodnim mednarodnim prometom“.

PLESNI VENČEK priredijo pevke pevskega društva „Trst“ danes v soboto ob 9 zvečer v dvorani „Trgovskega društva“ v ul. S. Franciška št. 2. Ljubitelji plesa so vabljeni, da se gotovo udeležijo istega, kajti zabave ne bo manjkalo. — Vstop prost.

Slov. službujoče ženstvo v Trstu! Za jutri ob 4 pop. sklicuje ženska skupina NDO javen shod, ki se bo vršil v društveni dvorani, ul. S. Franciška št. 2.

Dnevni red shoda: „Slovensko služb. ženstvo v Trstu in organizacija.“

Na shod so vabljeni vse slov. služb. ženske v Trstu, posebno pa služkinje. Ker je dnevni red važen, se pričakuje obilne udeležbe.

Trž. sokolska župa.

Skupna redna telovadba župnih vaditeljskih zborov: V soboto ob šestih zvečer: Članice. Pridite polnoštevilno! Na zdar! Načelnik.

Slovensko gledališče.

V NEDELJO popoldne se ponovi ob znižanih cenah opereta

„JESENSKI MANEVRI“.

Zvečer bo predstava izredne zanimivosti, žaloigra, ki spada k najslavnejšim delom svetovne literature, t. j. Friderik Schillerjeva žaloigra

„RAZBOJNIKI“.

(Die Räuber).

Žaloigra se predstavi v običajni prikrivki za oder, kakor po vseh odlih. Naše občinstvo si bo gotovo rado ogledalo to znamenito delo nemškega pesnika-velikana.

Tržaška mala kronika.

TRST, 22. novembra.

Tatvine v novi luki. Včeraj sta bila pri vzhodu iz nove luke aretirani 26-letni Josip Krevatin iz Ponjane in 32-letni Fortunat Lejšek iz Piške, ker so našli pri prvem 14 in pri drugem 7½ kg ukradene kave.

Telesne poškodbe. Včeraj je bil aretiran 32-letni Andrej Lampich iz Ljubljane, stanujoč v ljudskem prenočišču v ul. G. Gozzi, ker je v ul. S. Anastasio precej težko ranil na glavi svojega 25-letnega tovariša Franca Dramela iz Zagorja pri Ljubljani s katerim sta se bila sprla v neki gostilni. — 25-letna Ana Bittner iz Drniša pri Splitu je vsled ljubosumnosti s ključem ranila na glavi 25-letnega kotlarja Viktor Solito, stanujočega pri Sv. Jakobu. Tudi to so spravili tja, kjer se ji brčkone ohladil prevroče srce.

Nasilnež. — Predsinočnim je 41letni težak Anton Meneghetti iz Kopra, stanujoč v ul. Crosada št. 16 nadlegoval goste v kavarni „Francese“. Natakali mu je rekel, naj bo miren, na kar je možakar začel še bolj razsajati. Tedaj je stopil vmes ravnotežni kavarne gosp. Luigi Dellamatta, ter rekel Meneghettiju, naj bo miren. Ta pa je potegnil iz žepa nož, ter zagrozil obema s smrtjo. Poklicali so redarji, ki je nasilneža odvel v zapor.

Detomor. Ljudstvo je pač govorilo in govorilo, da je neka Roza Valente, stara 20 let, iz Kastanje pri Poreču, stanujoča na Greti št. 80 umorila svojega novorojenčka. Govorica je vedno naraščala in se tudi vedno bolj utrjala, posebno ker so našli v nekem kanalu v bližini njenega stanovanja „posteljico“, in so se našle tudi osebe, ki so pričale, da so videli nekoga, ki je za gnal to stvar z okna Rozinega stanovanja v kanal. Končno so osumljenko aretirali. Telesna preiskava je dognala, da je porodila šele pred kakimi tremi ali štirimi dnevi.

Valente je končno priznala na policiji, da je porodila, da je imela intimno razmerje z nekim vojakom 97. pešpolka, ki se nahaja sedaj v Belovaru in ga je poznala komaj par dni. Izpovedala je, da je porodila brez pomoči, ne vedoč, ali je novorojeni otrok živ ali mrtvev in ne slišavši, ali je kaj jokati ali ne. To se je zgodilo prošil petek.

Malo trupelce je zavila v kos papirja in je potem vrgla v morje pri Sv. Andreju v bližini svetilnika. Priznala je nadalje, da je porodila s sedmimi meseci. Vrgla pa je trupelce v morje ker se je bala svojih staršev, ki bi jo bili spodili iz hiše, ko bi izvedeli za njen greh.

Roza Valente je mati 14mesečnega otroka, po imenu Josipa, ki pa ima zopet drugega očeta. Valentovo so izročili sodišču.

Nar. del. organizacija.

Ženska skupina NDO sklicuje za nedeljo ob 4 popoldne javen shod v društvenih prostorih v ul. sv. Franciška št. 2. — Dnevni red: „Slovensko službujoče ženstvo v Trstu in organizacija.“

Odbor skupine pekovskih pomočnikov. Jutri ob 10. predpoldne odborova seja v društvenih prostorih.

Jutri v nedeljo ples v društveni dvorani NDO.

Centralni odbor „Narodne delavske organizacije“. V nedeljo ob 11 predpoldne izredna seja v društvenih prostorih, na katero so vabljeni tudi vsi namestniki pregledovalci računov in člani razsodšča.

Lesni delavci: tesarji, mizarji, parketni stavci! Vabljeni ste na društveni shod, ki se bo vršil v nedeljo ob 930 zjutraj v društveni dvorani NDO, v ulici Sv. Franciška št. 2.

Ta shod je za gori omenjene stroke silno važen. Nadejamo se radi tega, da b udeležba obilna. Odbore skupin NDO lesnih delavcev pa prosimo, da agitirajo.

Odbor „Nar. delavske organizacije“ Zidarska skupina „Nar. del. organ.“ sklicuje za danes ob 8 zvečer javen zidarski shod v „Konsumnem društvu“ v Lonjerju.

Skupina NDO „Plavži“ v Škedenju sklicuje za danes ob 7 zvečer društveni shod v prostorih „Gospodarskega društva“ v Škedenju.

Skupina postiljonov NDO sklicuje za danes ob 9 zvečer javen shod v prostorih konsumnega društva v Rojanu.

Dnevni red: 1) Razmere postiljonov, 2. Službeni red in c. kr. obrtno nadzorstvo, 3. Slučajnosti.

Vesti iz Goriške.

Iz Dornberga. Društvo „Sokol Dornberg“ priredi, dne 24. t. m. plesno zabavo v zaprtih prostorih g. K. Kerševanija. Ker je pa Dornberg znan po svoji krasni legi, po vedno dobro uspeših prireditvah in izvrstni kapljici ter solidni postrežbi, vabimo tem potom vse naše somišljenike, bratska društva ter prijatelje, naj nas ta dan polnoštevilno posetijo. Na zdar!

Vesti iz Istre.

Slov. izobražen. in podp. društvo v Opatiji priredi v nedeljo 24. t. m. v gledališki dvorani „Narodnega doma“ v Voloski drugo predstavo v letošnji sezoni in to malomestno šaljivo igro „Cigani“. Ker je slišati z raznih strani, da poedine osebe niso prejele vabila, naznanjamo občinstvu, da je k predstavam Slovenskega društva dovoljen vstop vsakomur, naj je že dobilo vabilo ali ne. Odbor.

DAROV!

— V pušici v „Konsumnem društvu“ v Rojanu se je nabralo za tamošnjo CM podružnico K 20.

— Poprava. Povodoma „Martinovega večera“ v Škedenju je daroval gosp. Bernard Godina-Ban K 110 in ne, kakor pomotoma javljeno, 10 stot.

MALI OGLASI

MALI OGLASI se računajo po 4 stot. besedo. Mastno tiskane besede se računajo enkrat več. Najmanjša priložnostna značka 40 stot. Plača se takoj inšer. oddelku.

Iščem službo kot mizaraki pomočnik v kakem hotelu ali sl. čim podjetju, ki potrebuje mizarja. Ime in naslov pove inšeratni oddelček „Edinosti“ pod št. 2627

Dekla išče službo za vsako delo pri kakih bolj. družini. Zna tudi kuhati: govori slovensko. Naslov pove inšeratni oddelček „Edinosti“. 2629

Meblirana soba se odda pri slovenski družini. Ulica Boschetto št. 40. vrata 8. 2630

16 do 17 letno dekle za otroke se išče. Gulic Maks, ul. Petronio št. 2. gostilna. 2631

Izredna lepa prilika: zskokna soba, moderna, masivna, urejena, iz trdega lesa, n. obrabljena. ki je stala 950 K., se zaradi premestitve prodaja za 600 K. Ul. Risorta št. 7, I. levo. 2632

Šivilja dela brez napake poštne cene, zna vse jezike. Ulica Pillone št. 2, vrata 25. 2633

Dr. juris, solidnega znanja, išče takoj mirno sobo s hrano v Trstu. Ponudbe pod „Dr. juris“ št. 2624“ na inšeratni oddelček „Edinosti“. 2634

Lepa velika, meblirana soba, za enega ali dva gospoda, na najlepšem kraju mesta, zračna in svetla. se odda s 1. dec. Poprašati ul. Romagnoli 26 (Germek). 2637

Išče se čevljaraki delavec. Josip Tence, Sv. Križ pri Trstu št. 45. 2606

Kmetijsko društvo na Rižani ima na prodaji hišo, v kateri se nahaja gostilna in ima vodno pravico. 2638

Prodaja bombastevine, slik in dečnikov na mesečne obroke. Via Chiozza št. 6 I. nad-tropje. Ivan Klun. 444

Stalni krajevni agenti zmožni nem. — išče se sprejemajo ali pa nastanijo s stalno plačo za pr. danje dovoljenih sreč v Avstro-Ogrski — Ponudbe pod „Merkur“, Brno, Neugasse 20. 244

Ženske lasi izčešljane in rezane kupujem po dobri ceni. A. Šebev, vinar, Trst, via Carducci 9. 1865

Na obroke: Moške, deške obleke, otroški kostumi, pal-toji, simake sukne, dežniki, svilnate o. ratnice. Ul. Antonio Caccia št. 6, I. 2557

Obesala iz medi za kavone se prodajo po K 350. — Via Caserma 14. Umberto Cecca, trgovina s železino.

Trgovina z mešanim blagom se odda

dobro-upeljana, na g'avnem trgu v Ajdovščini

s 1. januarjem 1913 v najem. Isti lokali so tudi pripravljeni za trgovino na debelo. Naslov pove inšeratni oddelček „Edinosti“ pod št. 2612.

Pozor Slovani!

Podpisani naznanjam, da sem prevzel znano gostilno (z diplomiranim vinom) od gosp. Kovačiča v ul. Giulia št. 13 (nasproti ljudskega vrta). Točil bom najboljša dalmatinska vina po nizkih cenah Splitško in viško vino: staro (črno) 80 vin., novo (črno) 88 vin., belo . . . 88 . . . opol . . . 83 . . . d z osto . . . 80 vin.

Dobra domača kuhinja, mizale in topla jedila v vsakem času. Obred po 48 vin. (24 kvajerjev). — Gostilna je pripravljena za shode, prijatelje večere, sestanke itd. Priporočam se slovenskemu občinstvu in članom NDO, da bi me podpirali. Za mnogostevilni obisk se priporoča ANTE DVORNIK. 2408

POZOR KUPCI!

Začenši dne 21. novembra t. l. ob 9 uri zjutraj se začne dražbeno postopanje posestva Elija Predoviča, veleposelnika in veletrgovca z živino, gostilničarja itd. v Ljubljani ki obstoji predvsem iz renomirane in dolgoletne trgovske hiše, nahajajoče se v neposredni bližini mestne klavnice ljubljanske; v poslojpu se nahajajo veliki hlevi za živino in skladišča za meso ter renomirana dolgo let obstoječa gostilna. Razun tega se prodaja na dražbi tudi takozvana Židanova hiša v Ljubljani, v kateri je nameščeno že dolgo vrsto let c. kr. poveljništvo dopolnilnega okraja v Ljubljani; poslojpe je zelo obsežno in se nahaja v njem tudi zelo renomirana, že dolgo vrsto let obstoječa gostilna pri Židanu.

Končno se prodajo posamezne parcele, ki so deloma namenjene tudi za stavbišče in so raztresene po celi ljubljanski okolici. Proda se tudi celo selišče, takozvano Predovičevo selo, ki obstoji iz 16 večjih in manjših hiš, katerih večina je posebno prikladna za delavske družine in so sploh namenjene delavskim stanovanjem.

Kdor naših čitateljev bi se zanimal za to prodajo, naj se oglasi v našem inšeratnem oddelku, kjer mu je na razpolago dražbeni oklic, v katerem so posamezni objekti in pa njih cene natančno razvidne.

Poskusite FI. Salutin ki je naj GOVO KAVO Salutin in najzdravejši kavni pridelatek. Obiva se ga v vseh bolj. prodajalnicah.

MATERE! — Ako hočete imeti zdrave in močne otroke, dojite jih same in uporabljajte za zboljšanje in pomnoženje lastnega mleka

„ELLOL“

zelo okusen izdelek, priporočen in predpisan od mnogih zdravnikov. Ta izdelek odpravlja vsled svoje izborne hranilne moči bolezni, ki so jim podvržene matere, ki same dojijo namreč vrtenje in bolečine v glavi, v hrbtu itd. Številna zdravniška spričevala.

Prodaja se v vseh lekarnah.

Glavna zaloga:

lekarna „GALENO“, VIA S. CILINO - TRST.

BRIVEC

Andrej Rojic

TRST - ULICA ACQUEDOTTO št. 20.
Higienična in dobra postrežba. Se priporoča za obisk.

katere želijo imeti elegantne angleške kostume, površnike, športne trese, kakor tudi razne francoske toilete in bluze naročijo iste po meri v prvem Trž. Atellerju „OLD ENGLAND“ (Narodno podjetje) ulica sv. Nikolaja št. 34, mezzanin.

Naznanjam slavnemu občinstvu, da sem odprl in s svežim blagom založil

trgovino jestvin

Trst - ulica Media št. 8 - Trst
Podružnica v Kolonji 295.

Ker imam na prodaj sveže blago prve vrste in prodajam po najnižjih cenah se nadejam, da me bodo spoštovane gospe podpirale. Postrežba točna in na dom. Z vsem spoštovanjem udani

PETER BRANDELJ.

Trgovina kuhinjskih potrebščin

Trst, ul. Commerciale 3.

Velik izbor kuhinjske in sploh hišne priprave, porcelane in steklovine, luči in lesenih priprav.

Lekarna Brelih v Sežani

Ribje olje I. vrste I steklenica K 120; 3 stekl. po pošti vse franko 4 50 K.

Obliž za kurja očesa 20 vinarjev. — Neoporekljivo sredstvo. —

Krojačnica Vek. Terzo

Trst, ulica Fonderia št. 4, I. n. Priporoča se c. občinstvu za vsakovrstna dela. Solidna postrežba po najnižjih cenah in najnovejšem kroju. Bogata izbira najnovejših angleških vzorcev. SVOJI K SVOJIM!

Matija Bulić

priporoča cenj. občinstvu svojo gostilno „Ai buoni amici“ v Trstu, ulica Belvedere št. 39, točilnico vina in piva z raznimi mrzlimi jedili

v Trstu, v ulici Benvenuto Cellini št. 7. gostilno „Al buon Almissan“ v Rojanu, ul. Montorsino 3,

točilnico vina v Barkovijah (Bovedo), ul. Perarolo št. 342 (hiša Ščuka).

Toči se prvovrstno dalmatinsko črno, belo in opolo vino iz Omiša ter pivo.

Krojačnica I. Suppanz

ul. Fabio Severo št. 15 izgotavlja moderne damske jopice in plašče, kakor tudi civ. in vojaške obleke po najnižjih cenah.

NB. Ne zamenjajte

Dobroznana tvrdka

Vittorio Piscur, Trst

ulica Arcata 1, zraven gost. „All' antico ussaro“, opozarja svoje cenj. odjemalce, da je prejela velikansko partijo **napravljenih oblek za može in dečke** z kolosalno izbero Pa tojev, Usterjev, kožuhov, kupljenih pri prvih tovarnah, za prihodnjo jesensko in zimsko sezijo. Prodaja se po tako nizkih cenah, kakor še nikje in nikoli

trgovine z drugo